

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת בא תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 468

בני אמונים

בני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

יהודי של אמן

במהלך שנות פעילות 'בני אמונים' פגשתי יהודים רבים שהעידו בפני שהקפדתם על אומירת ברכות השחר בחברותא שנתה להם את כל הגישה לתפלה.

אחד מהמכתבים השמונים בזכרוננו נשלח אלי מאת יהודי מירושלים אשר בשורות קצרות מתאר את המהפך המפלא שהתחולל בלבו בכם האמן:

"במשך שנים התפלה עברה עלי בחצי נמנום, כבסרט נע. מובן שהתפללתי, אבל הבטוי 'כגוף בלי נשמה' כאלו נכתב במדויק נדי להאר את יבש תפולתי. לא היתה שום סבה שלא אתפלל כף גם בגיל שמונים, אלמלא התנדעתי דרככם לחשיבותה של עניית אמן בכונה. לאחר שהתנדעתי עקב פעילותכם למעלת אומירת ברכות השחר בחברותא, החלטתי באחד הפקרים לנסות. נגשתי לשכני בבית הפנסת והצעתי לו לענות אמן על ברכות השחר שלו. כל 'העסק' ארוך שתי דקות, וזהו. אבל באותו בקר, מפלי שאדע, נשתל בקרבי גרעין קטן... תוך תקופה קצרה התפללות שלי הפכו למשהו אחר, לחוויה רוחנית מרוממת. הפכתי לאיש אחר, הפכתי ליהודי של אמן.

אני בטוח שמי שזכה להחשף לאוצרות 'בני אמונים' אינו זוקף גבה לשמע הספור הזה. מי שזכה לטעם את טעמה של אמן לא יפתע מיקלטה המפלאה לנער נשמה יהודית ולרוממה לפסגות רוחניות תוך תקופה קצרה, כי מי אם לא היא יכולה לחולל זאת.

אמן היא התמצית של התפלה, התמצית של האמונה, התמצית של היהודי! "קשה להאמין שמהפך שכזה חל תוך שנים ספורות בלבד; אם לפני עשר שנים הייתם נגשים ליהודי בבית הפנסת ומבקשים לענות אמן אחר ברכות השחר שלו, יתכן שהייתם זוכים בתגובה למבט של "לא כל הרוצה לטל את השם יבא ויטל"...

חלף רק עשור מאז החלה הפעילות, והמהפכה בתחום היא כבר עבדה קיימת; יהודים העומדים ועונים אמן בקול רם על ברכות השחר של חבריהם הם פיוס חלק בלתי נפרד מהנוף הפותח את תפלת שחרית בכל בית פנסת.

והעקר - האמן נדרף חיים והמודעות לענייתה נדבעי רצינות ובכונה הופכות ונעשות לנחלת הכלל, ודי 'בני אמונים' עוד נטייה, בעזרת ה', להוסיף ולהרבות חילים לאמן בתכניות וברעיונות חדשים העומדים זה עתה על הפרק.

אשרינו שזכינו, אף הדרף עדין ארפה. המחוסם, הדמיוני פמונן, המקשה על שנוי הרגילות, עדין חוסם בפני רבים את האור הנפלא, אור האמונה, אור התפלה והדבקות בנורא עולם, אור של מעלות ושכר אינסופי בזה ובבא, פמונא דבדרי הקדמונים.

בשבת זו אנו קוראים על גאלת בני ישראל משעבוד מצרים בזכות אמונתם האיתנה בה' יתברך. אין מתאים משבת פרשת 'בני אמונים' נדי לקרא לכל אחד ואחד להצטרף למהפכת האמונה של 'בני אמונים', ובכך לקרב את הגאלה האחרונה.

אם טרם הצטרפת לאומרי ברכות השחר בחברותא מדי בקר, קריאה אישית זו מפנית אליך: "בא" אף אתה והמנה על 'בני אמונים'! דקות קצרות אלו שתשקיע נדי להודות לה' יתברך פראוי ישפיעו ללא ספק על כל מהותך. נדי אף לה לנסות!

שבת שלום, יהודים בני אמונים!

278 213 מחולקין

'בא אל פרעה' - לאחר התפלה

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרבו" (י א)

מלשון הפסוק נראה שהמלים "כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרבו" (י א) פוטעם לצויה ה': "בא אל פרעה". ויש להבין, הלא אדרבה, טעם זה הוא סבה שלא לבוא לפרעה, שכן מה טעם לבוא אליו בשעה שלבו כבד ואטום משמע את דבר ה'?

באר רבי שלמה קלווגר:

בהתראת המכות הקודמות צוה הקדוש ברוך הוא למשה (לעיל ח טו): "השם בבקר והתיצב לפני פרעה" עוד לפני ההתפלה, שאם תקדים להתפלל תשרה עליך קדושה עליונה, שפרעה לא יוכל לשאתה מחמת טמאתו. אף בהתראה זו שנתנה אחר שפרעה עצמו כבר הודה (לעיל ט כז) כי "ה' הצדיק",

צוהו הקדוש ברוך הוא: "בא אל פרעה" - אף לאחר התפלה, שכן פרעה מצד עצמו כבר נכנע וטמאתו נחלשה, ורק "אני הכבדתי את לבו" שימשיך בעקשנותו ('הכמת התורה' עמ"ס).

הלכה הנלמד מהלבנה

"החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם להדשי השנה" (יב ב)

דרש רבי יהודה אריה ליב האשקי:

אמרו חכמים (חליו ס ב) שבתחלה נבראו השמש והלבנה שוות, ולפי שטרחה הלבנה ואמרה ש'אין שני מלכים יכולים לשמש בכתר אחד' נעשה ונתמעשה. במלים: "החדש הזה לכם" מורה לנו התורה לשים לנגד עינינו תמיד את עבדת מעוט הלבנה וללמד מקף פמה נדי להיות

דוקא מהנעלבים ולא מהעולבים. שהנה ראינו שהשמש שהיתה מהנעלבים נותרה בגדלה, ואלו הלבנה שהיתה מהעולבים השפלה והתקטנה (לב אריה' פר' צו).

הסיף וכתב החיד"א כי אפשר לומר שטעם זה אף נצטוו ישראל לקבע את חדשי השנה ואת מועדי ישראל על פי מהלך הלבנה, כדי שיזכר האדם תמיד לנהג בעונה ולהמנות בין הנעלבים ואינם עולבים. מסבה זו אף אמרו חכמים (סנהדרין מב א): "כל המברך על החדש בזמנו כאלו מקבל פני שכניה", שכן ברפת החדש מזכירה לאדם להתנהג בעונה, "והענו נעשה מרכבה לשכינה" (פתיח עינים' סנהדרין סא א).

'ונאמר אמן' בפשוטו וכמדורשו

"החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם להדשי השנה" (יב ב)

בברפת החדש הנאמרת בשבת שלפני ראש חדש (ראה מג"א תיז א), נוהגים שהקהל עונה אמן אחר כל אחת מבקשות תפלת: "חדשהו הקדוש ברוך הוא עלינו ועל כל עמו בית ישראל לטובה ולברכה, לששון ולשמחה...". לאור זאת יש להבין מדוע שבים ואומרים בסיימה של תפלה זו "ונאמר אמן", הלא כבר ענינו אמן אחר כל בקשה ובקשה בפני עצמה?

רבי שלמה קלווגר באר: אף שענו הצבור אמן על כל בקשה בפני עצמה, וראים הם בסוף התפלה לחזור ולענות אמן על כלל הבקשות כולן, ומשום כך אומר החזן "ונאמר אמן" בסיימה של תפלה זו (ספר החיים' כחו ח).

האדמו"ר רבי שמעון מירוסלב באר כי המלים "ונאמר אמן" נאמרות כתפלה מיחדת, שבחדש זה ישמענו בבתי ישראל אמנים לרב. דהינו שירבו שמחות בישוראל, ולפי שמונהג ישראל לברך ולהתברך בזמן שמחה, ישמענו בבתי ישראל אמנים לרב איש על ברכות רעהו (דבש השדה' אות ה).

חלום מפלא בצהרי שבת

מצות ענג שבת. אחר שקדשתי על היין והתענגתי על סעדת השבת כדת וכהלכה, ב'בשר ודגים וכל מטעמים' ובשירים ותשבחות לקל עליון, ברכת המזון, ואחר פניתי אל הסטנדר כמנהגי להשלמת סדרי למודי היומיים, בד בבד עם קיום מצות 'שנה בשבת תענוג'... בעודי יושב מול הגמרא הפתוחה כמנהגי חטפתי תנומה קלה...

ואישן, והנה חלום... בחלומי ואני יושב בבית הכנסת וממתין לתפלה, והנה מגיע אלי לא אחר מר' בנמיין, החברותא שלי לברכות השחר, נוגע קלות בכתפי ומעוררני במענה רך: "ר' אליעזר, רחמאי... ברכות!!!". התעוררתי מיד בבהלה והנה אנוכי בביתי, יושב על מושבי לצד הסטנדר. ר' בנמיין פמוכן אינו לצדי, אך זכרוני מפה בי כי אכן צדקו דבריו, ועדן לא השלמתי היום את חובתי להודות לבוראי על כל הטוב והחסד שעשה עמדי; כבר שעת צהרים, וטרם אמרתי ברכות השחר.

ראיתי בכך אות ומופת מבהק משמים. כנראה שמלאכי מעלה צפו לברכות... היתה זו עבורי תזכורת ברורה, משמחת אך מחייבת על חשיבות אמירת הברכות בשלמות, בעגית אמן אחריהו.

קמתי ממושבי, כשאני אפוף בתחושה מרוממת, ובהתרגשות גדולה אספתי את ילדי ופניתי לברך לפניהם את ברכות השחר, כאשר הפעם בני ביתי משמשים כלם כאחד כחברותא ועונים בדבקות אמן אחר ברכותי. לפליאתם על פשר הענין ספרתי להם על דבר החלום, ואף הם הצטרפו להשתאותי, הן מעצם החלום והן ובעקר ממשמעותו המפלאה.

אכן. על בשרי למדתי עד כמה 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים'. כיון שזכיתי לראות זאת בחוש, אני מרשה לעצמי לומר בבטחון כי על אותו משקל יש לקרא אף על 'בני אמונים' את המשפט הבא: 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא כפעלתה הנשגבת של מהפכת 'בני אמונים'.

בעודי אוזח את העט ומסים מכתב זה, לפי גאחז בתקוה כי אקיים בכך את מאמר הפתוב: 'האמנתי כי אדבר', תקנותי כי ספור הדברים יחזק בקרב שלומי אמוני ישראל את האמונה באמן, ויעצים עוד יותר את הידוע לכל, עד כמה חשובה כל אמן בשמי מרום, ועד כמה גדולה פעלתה עד אין חקר, ובכך אתרם למלוי יעוד הפתוב: 'וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן, כן יהי רצון'.

אמונים' לרומם ולהדר את קרנה של אמן בעולם, ובעקבות קריאות קדשם של גדולי ישראל והפרסומים המיוחדים שהפיקו 'בני אמונים' והתפרסמו בכל בתי הכנסת בארץ ובעולם, החליטו ר' אליעזר ור' בנמיין להיות מה'נחשונים' ולחולל את המהפך בבית הכנסת שלהם.

לשים כך, מדי בקר הקדימו השנים את בואם בשתי דקות נוספות, ולאחר הנחת התפלן נעמדו לומר יחדו את ברכות השחר בחברותא, כאשר הראשון מברך ומשנהו עונה אחריו אמן, וחוזר חלילה.

ככל שחלפו הימים, בבחינת 'קנאת סופרים תרבה אמונים', הצטרפו עוד ועוד מתפללים למהלך. כך, כמו בעוד עשרות ומאות בתי כנסת, גם בבית הכנסת שלהם התחולל המהפך המפלא של 'בני אמונים', דבר שגרם אף לתפלות להראות אחרת לגמרי.

בעוד בימות החל היו ר' אליעזר ור' בנמיין מתפללים באותו מנגן ומקפידים לומר את ברכות השחר בחברותא יחד, הרי שבשבת קדש היו דרכיהם נפרדות. זאת לפי שכאמור השתיכו הם לקהלות שונות, ובהתאם לכך בשבת קבעו איש איש את מקום תפלתו בבית הכנסת של קהלתו.

כיון שפך, בשבת היה על כל אחד מהם להסתדר בכחות עצמו עם חברותא מזדמנת כדי לזכות ולומר את ברכות השחר בשלמות.

מספר ר' אליעזר, בעל המעשה, במכתבו:

"מדי שבת מחדש מוצא אני את עצמי תר אחר מישוהו ש'סכים לומר עמי את ברכות השחר בחברותא. יש בכך אי נעימות מסוימת, אולם כיון שהדבר יקר בעיני עד מאד, מתגבר אני על טבעי ומשתדל להקפיד על כך.

בשבת קדש האחרונה זכיתי לאות משמים על חשיבות החברותא שלנו ועל רצון ה' בעגית אמן, וכך היה המעשה:

באותה שבת הגעתי לבית הכנסת שבו אני מתפלל בשבת קדש. לצערי הגעתי באחור קל, וכיון שמיד עם כניסתי נגש אלי הגבאי ובקש ממני לגשת לפני העמוד, לא עלה בידי לברך את ברכות השחר בחברותא לפני התפלה כמנהגי. תכונתי לברך את הברכות מיד לאחר התפלה, אך לצערי לאחר התפלה הענין פרח מזכרוני.

עם סיום התפלה צעדתי לביתי לקיום

הספור שלפנינו נשלח אלינו מיהודי יקר ממרפז הארץ ושמו ר' אליעזר. יהודי זה זוכה כמו רבבות ישראל בארץ ובעולם להתענג בכל יום מעין עולם הבא ולפתח שערי גן עדן ושערי תפלה באמירת ברכות השחר בחברותא כדת וכהלכה, כמנהג צדיקים ומצוקי ארץ, בצותא חדא עם ידיו

ואישן, והנה חלום... בחלומי ואני יושב בבית הכנסת וממתין לתפלה, והנה מגיע אלי לא אחר מר' בנמיין, החברותא שלי לברכות השחר, נוגע קלות בכתפי ומעוררני במענה רך: "ר' אליעזר, רחמאי... ברכות!!!". התעוררתי מיד בבהלה והנה אנוכי בביתי, יושב על מושבי לצד הסטנדר.

הקרוב ר' בנמיין.

ר' אליעזר מידענו וידיו ר' בנמיין הם ידידים ותיקים. מזה שנים הם מתגוררים באותה שכונה, ואף כי הם ש'כים לקהלות שונות, מצאו הם את עצמם מתפללים יחדו מדי בקר באותו מנגן לתפלת שחרית בבית הכנסת האזורי שבשכונתם.

כך, במשך שנים רבות מדי בקר נפגשים ר' אליעזר ור' בנמיין בפתח בית הכנסת ומקפידים לזכות ולהמנות על 'עשרה ראשונים' הנוטלים שכר כנגד כל המתפללים - מעלה נשגבת שפידוע שבחיה חכמים באפן שאין לתאר ולשער. בעשור האחרון, מאז החלה פעילות 'בני

מאמר 'קנא קנאתי לה' מהמקבל הנודע רבי אהרן הזקן מקרדינא

על אודות תולדות חייו של רבי אהרן הזקן מהעיר קרדינא שבצפון ספרד לא ידועים לנו פרטים רבים, אך מן המפורסם בכתביו את פתבי רבי שלמה מולכו שהעלה על המוקד בשנת רצ"ג, נראה שחי בתקופתו או ממש בסמוך לה.

רבי אהרן הזקן חבר כמה ספרי קבלה עמקים. הידוע שבהם הוא 'ספר קרנים', שכתב ספריו נכתב בתמצות ובקצרה, ומתוך כך טרח המקבל רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד לחבר לו פרוש בשם: 'דן ידיו'. 'ספר קרנים' עם פרוש 'דן ידיו' נדפס לראשונה בשנת תס"ט בזאלקווא. בשער הספר כתוב: 'ספר קרנים, אשר חברו ויסדו הקדוש האלקי מוהר"ר אהרן מעיר גולה קרדינא בעל ספר אגרת הטעמים'.

ספר 'אגרת הטעמים' נדפס לראשונה בשנת שמ"ב בעיר מנטובה שבאיטליה. כשלושים שנה לאחר מכן, בשנת שע"ב, הדפס ספר זה בעיר הנאו שבגרימניה. בדפוס זה נוסף על הספר פרוש מקיף ומעמיק בשם 'שפע טל' שחבר רבי שבתי שעפטייל הורוויץ מפראג, פרוש שזכה אף להסכמה נלהבת מן משפחתו של המחבר, השל"ה הק'.

בסוף ספרו 'אגרת הטעמים' כתב המחבר מאמר המתחיל במילים 'קנא קנאתי לה' שבו הוא מתאר את מעלתה של עניית אמן ואת הפעולות הנשגבות שנגרמות בעטייה, ומוחה באלו המוזלזלים בענייתה.

שלא פשאר כתביו של רבי אהרן שהם סתומים וחתומים מחמת שונתבם בקצרה ובקריאה, מאמר זה פתוח ברור ומוכן לכל. דומה שמי שיקראו לא יוכל להשאר שונה נפש לנכח הדברים הנזכרים שונתבם בו.

להלן יובא מאמר זה, בהשקפה מתבקשת של סודות מסתרי קבלה השזורים בעקר בחלקו האחרון. מלבד השמטות אלו, מובאים הדברים ככתבם וכלשוונם בתוספת מתבקשת של כותרות, נקוד ופסוק.

דברי הקדמה

רוח אלקים דבר בי, ומלתי על לשוני, דרך אמונה בחרתי לכבוד קוני, הוא יחול ויסלח לעוני, הנמשל לכתם אדם ושני, הוא יגאלני מלחם עוני, ויתן ברוח פרנסתי ומזוני, וירבה מאודי והוני, ויסר מעלי צערי ויגוני, ובשם כל ישראל אכנה, ובעושי עולה לא אקנא.

קיום העולמות תלוי בעניית אמן

קנא קנאתי לה' צב-אות, על אלה האנשים העומדים במקדש מעט לברך בשמו, ואינו משגיחים לחוס על כבוד קונם ואינם חוששים לתת לב לעניית אמן ושוגגים ומזלזלים ונכשלים באמונת אמן. והמכשלה הזאת תחת ידם, ואינם יודעים כי בתבת אמן יש בו קיום וחזק כל העולמות. והעליונים והחתונים בכללם תלויים במלת אמן, כי הוא התחלת שבח ומקור וגרם הפעולות מכל הברכות, מברכה העליונה בתרא עלאה קדישא, סבת הסבות ועלת העלות, מה שאין הפה יכול לדבר והלשון לספר.

אמן קדש קדשים

כי תבת אמן מלא על כל גדותיו, פנים ואחור מעלה ומטה, דכולא ביה. לא יחסר כל בו, מנגלה ומנסתר, פנימי וחיצוני, פלא פלאות, מפלאים געלמים, סודות גדולות העד, בארץ ובחב, שהן כבשונו של עולם מסתרי תורה, עמק עמק מי ימצאנו, מי ימלא גבורת ה' והמשכיל יבין. ואין לנו עסק בנסתרות, וכבוד אלקים הסתר דבר.

זכמה פסוקים מורים ובגויים ורומזים על זאת הקדשה, שהיא באמת קדש קדשים עד אין סוף. כי כל שמות הקדושים קלם באחד פלולים, בלולים, סגלים, נסתרים, מכסים, פמוסים בתבת אמן.

פגם המזלזלים בעניית אמן

ואלה גורעים ולא מוסיפים, הם המצפפים והמקדים, הוגים מלב, פוצים פה והבל יצפה פיהם. ילכו אחר ההבל למלל, לדבר, לספר בדברי הבאי ובמילי ובעסקי דעלמא. מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה, ואת פעל ה' לא יביטו ופוגמים בצורה העליונה לעילא ולתתא. מטילים מום בקדשים בכל העולמות, מתישים, מחלישים כביכול הכח של מעלה, פנגני שכתוב (דברים לב יח): "צור ילדך תשי".

אמנם פשוטים אל הטוב ואל הישר, עליהם הפתוב אומר (שם לג כו): "רכב שמים בעורף". רצה לומר: קשישוראל מטיבים בשמיהם ובחריהם בדרך האמונה לענות אמן, כאלו נותנים פה וגבורה של מעלה. הרי מוכן מזה שיש יכלת ביד האדם, והרשות נתונה להרע או להיטיב.

ואותם האנשים, הענושים, העושים הריסה בעולם, והופכים הקערה על פיה, עליהם הכתוב אומר (שם לב כ): "כי זור תהפכת המה בנים לא אמן בם".

אשרי המקפיד על עניית אמן

אם כן ראה גם ראה אמה, בן אדם, כמה רמזים רזים וסודות מיוחדות על אדני פז, ולהיכן נוטה, ואיזהו מקומו של אמן קדש קדשים. ומהנה נוכל לידע, להודיע ולהזיע להבין ולהשכיל, מהו מאמין ומקיים, כמה מעלות לעלות בית א-ל, לקרא בשם ה' כי זה כל האדם.

אשרי תמימי דרך ההלכים, המעריצים, מתאחזים, מתדבקם, מתאחזים, המתחברים בעץ החיים האמתיים הנצחיים.

אמן ראש לכל הברכות

ראה זה מצאתי בדרשות של רבנו שלמה מולכו עליו השלום, ומהנה נוכל להבין ולהתבונן מה מאד יקר מאמר רז"ל (ברכות ג א): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" [כפי הנראה פגנת המחבר לדברי רבי שלמה מולכו ב'ספר המפאר' סוד עניית אמן וברוך אמה, שם מבאר בהרחבה מאמר חכמים זה]. עתה, אמה תראה איך העמיקו והסתירו הענין בתבות במלות קצרות וכללו בהם סודות נסתרות שאינן סודות ושגורות בפי כל, ברוך שבחר בהם ובמשנתם.

אם כן נשמע ומוכן מזה, שמלת אמן הוא מקור עקר ועצם ראש וראשון לכל הברכות, וכל הברכות מתמלאות ממנו ומימיו אנו שותים, כי ממנו השתת העולם העליון. והרמז (שמואל ב' כג א): "ונאם הגבר הקם על" - 'נאם' אותיות 'אמן', 'הקם' עליון 'על' כל המעלות.

ושאר הדברים שאמרו רז"ל במלת אמן מפורשים במקומם לכותבם, כי מתוך הכלל נשמע להבין הפרט ותן לחכם ויחכם עוד, ושערי התרוצים לא ננעלו. והשם יתברך יפתח לנו שערי רחמים ויתן לנו לב מבין פמו שאמר המשורר (תהלים קיט יח): "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". וא-ל שדי האומר לעולמו די, יאמר די לצרותינו, ותקלית לגלותנו, וימהר גאלתנו ויחיש פדותנו, והשם יכפר בעדנו.

סיום המאמר

סימתי זאת הקדשה, אכן הראשה לנו למורשה, ביום ראשון חרושה, ונתחנן בעת הזאת אל ה' לעזרתנו חושה. על פו, על כל דברי האגרת הזאת, אני אומר כי היא אוגרת בקיץ לחמה, ומזון הנפש שהוא המאכל האמתי, צידה לדרך הידוע, כי זה כל האדם. ויקים בנו מקרא שכתוב (ישעיה סה טו): "אשר המתברך בארץ יתברך באלקי אמן", עצמה ירבה לאין אונים, בשכר זה: 'ויבא גוי צדיק שמר אמנים' (ישעיה כו ב), 'ה' אלקי אתה ארומקף אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחק אמונה אמן' (שם כה א).

שער הספר דפוס מנטובה שמ"ב

עמוד מתוך מאמר 'קנא קנאתי לה' בסוף ספר 'אגרת הטעמים'

חומת בטחון של אמן

אמר רבי עמרם קוף, הצדיק מחיפה: מפליא לראות פיצד אנשים משקיעים סכומי כסף גדולים בשלל סוגי בטוחים, ואלו בעניית אמן, שחז"ל הרבו להפליג בשכרה הם מזלזלים. הלא הבטוח אינו כל להבטיח לאדם חיים או בטחון, כי אם כסוי כספי בעת צרה חלילה. ואולם לאמן לעמת זאת יש כח לקרע גזר דין ולהגן על האדם לבל תפקד אותו הצרה כלל. בעניית אמן מקים האדם חומת בטחון סביבו שתגן עליו מפל צרה וצוקה, ומה ההגיון שתאדם יתרושל ולא ישקיע את כל כחותיו לענות אמן פראוי?! (האמונה מה למעשה' עמ' 122)

נעלם בלא היה

ספר רבי מנחם מנדל לעפקאוויטש תלמידו של בעל השומר אמונים: לאחר תקופה מסוימת שלא חשתי בטוב, הבהלתי לעריכת בדיקה רפואית מקיפה. לדאבוני ולחרדתי הבדיקה העלתה שבגופי מקננת מחלה קשה וחשוכת מרפא. בהיות ועולמי חשך בעדי, מהרתי להתייצב לפני מורי ורבי בעל השומר אמונים, וכשתדמעות בעיני הזכרתי את עצמי לפניו, התחננתי ואמרתי לרבי: "כיון שמעודי נזחרתי שלא לדבר בתפלה, ואף הקפדתי על עניית אמן ויהא שמה רבא פראוי, מבקש אני שיעל הרבי ישועה בעבורי". כאשר שמע הרבי את דברי הרים את עיניו, הביט לעברי ואמר בהחלטי: "אם כך, מה לך דואג, הלא ללא ספק תושעו!".

אמון על דברי הרבי בקשתי לשוב ולהבדק בשנית, ולתדהמת הרופאים בבדיקה השניה לא נצפתה כל מחלה (חותמו של כהן גדול עמ' 20).

שכר קטן ושכר גדול

דרש רבי אברהם שטרן בעל הגפי אש: ידועים הם דברי הש"ך (ח"מ שכב ד) שדברי חכמים (חלין פו ב) ששויה של כל ברכה הוא עשרה זהובים לא נאמרו אלא על ברכה שענו אחריה אמן. רמז לכך נתן להביא מקד שהגימטריה של אמן במספר קטן היא עשר [1+4+5]. לאמר, רק בזכות עניית אמן משתכרים עשרה זהובים על הברכה.

ויש לומר ששכר עשרה זהובים נרמז במספר קטן, כדי ללמד ששכר זה הוא השכר הקטן של האמן. אבל השכר האמתי הוא בעולם הבא, והוא רמוז בערכה הגימטרי הרגיל של המלה אמן [מספר גדול]. שכן אמן בגימטריה צ"א כגימטריה של המלים "חיים וטוב", ללמד שהעונה אמן יזכה לחיים נצחיים ורב טובה בעולם הבא (שלחן א"ש או"ח סי' ו).

לכבוד צות בני אמונים' ובכללם מערכת עלון ז'כל מאמינים' הי"ו,

אחר מבוא הברכה וברכת ישר כח על כל הפעילות הנפלאה שלכם לחזק עניית אמן, זכיתי להקפיד לענות מדי יום אמן אחר ברכות השחר של כמה אנשים. התעוררתי לנהג כן בעקבות הנהגת האר"י הק' שהובאה ב'שערי תשובה' על השלחן ערוך' (או"ח ו ו) שהיה עונה אמן אחר ברכות השחר של המתפללים: "אפלו היה מאה, היה עונה מאה אחריהם".

לפי שעניית אמן אחר מאה אנשים בכל יום אינה הנהגה שוה לכל נפש... קבלתי על עצמי שלכל הפחות במשך כל חדש אענה אמן אחר ברכות השחר של מאה אנשים. ואכן, יש אתי תמיד פנקס מיוחד, שבו אני מחשב שלא לפחות ממאה אנשים בחדש.

אני מרגיש כי ההקפדה על עניית אמן משרה עלי יראת שמים. והאמת שפך משמע מרש"י מפרש במסכת סנהדרין (קיא א), שעל שאלת הגמרא (שם) "מאי אמן" הוא מפרש: "כשעונין על כל ברכה וברכה אמן, היאך משמע קבלת יראת שמים". הרי מבאר מדבריו שכל עניית אמן היא "קבלת יראת שמים".

התרגשתי מאד כאשר תוך כדי אמירת תהלים היומית שלי, שמתי לב לרמז מדהים הקושר בין יראת שמים לעניית אמן: ראשי תבות של הפסוק (תהלים ב יא): "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה" הם בגימטריה צ"א כגימטריה של אמן.

בשולי הדברים ברצוני להודות באפן מיוחד על העלון השבועי הנפלא, שמרחיב אפקים, מחזק ומלהיב לדבק במצוה נפלאה זו. אני באפן אישי לומד ממנו מדי שבת בעת הסעדה או מיד לאחריה, וממליץ לכל אחד לנהג כך.

בברכת התורה,
א. כ. - טבריה

נתן לשלח מכתבים לפקס
שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

ברכות ואמן במשנת בעל ההלולא

הרבי מפארציווא זצ"ל

הרבי מפארציווא ז' בשבט תר"צ

האדמו"ר רבי נתן דוד רבינוביץ מפארציווא נולד בשנת תרכ"ו בעיר אוסטרובה שבפולין לאביו רבי יצחק יעקב האדמו"ר הראשון מביאלא בעל ה'דברי בינה'.

בתחלה הקים את חצרו בעיר פארציווא שבפולין, ואולם במלחמת העולם הראשונה ברח לרוסיה, ובחצרתו לפולין הקים את בית מדרשו בעיר שעדליץ, שם הנהיג את קהל עדתו עד לפטירתו.

הרבי מפארציווא הנהיג את עדתו בדרך יחודית ומרוממת. אלפי חסידים מרחבי פולין כלה דבקו בו. היה ידוע כפועל ישועות, ורבים היו באים להושע בצל קורתו. דברי תורתו הדפסו בספר "ואלה הדברים שנאמרו לדוד".

נפטר בפתאומית בתאריך ז' בשבט תר"צ, והוא בן ששים ושלוש. אלפי חסידים לאהו לבית החיים בעיר מגריו - שעדליץ. בשנת תשל"ז העלו בניו את ארונו, והוא נטמן בבית החיים סגלה בפתח תקוה.

צואת קדשו

צואתו הקדושה של הרבי מפארציווא המלמדת על גדולתו הדפסה בנארשא עוד בשנת פטירתו.

בצואתו מתייחס האדמו"ר רבי נתן דוד מפארציווא לחשיבות אמירת ברכות השחר בחברותא, וכך הורה בה לחסידיו: "ז'כל אחד יאמר ברכות השחר והחברים יענו אמן" (צואה של אדמו"ר מפארציווא [נארשא תר"צ] אות כח).